Çevre Bilinci Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çevre Bilinci Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18443

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çevre Bilinci Ölçe?i, bireylerin çevreye yönelik fark?ndal?k, tutum ve davran?? düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, **Çevre Bilinci** yap?s?n? çok boyutlu olarak ele almaktad?r. Sunulan veri setine göre, ölçek bir **uyarlama** çal??mas? neticesinde Türkçe literatürüne kazand?r?lm??t?r. Ölçek, özellikle e?itim bilimleri alan?nda, ö?retmen adaylar?n?n çevreye olan duyarl?l?klar?n?n ve bilgi düzeylerinin belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktad?r. Ölçe?in orijinal çal??mas?, Ak (2008) taraf?ndan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir.

Ölçe?in temel amac?, hedef popülasyonun çevresel sorunlara kar?? ne kadar duyarl? oldu?unu, çevreyi koruma eylemlerine kat?lma e?ilimlerini ve çevresel bilgi düzeylerini saptamakt?r. Bu tür araçlar, e?itim programlar?n?n çevre e?itimi bile?enlerini de?erlendirmede ve geli?tirmede kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Çevre, Çevre Bilinci, Çevre E?itimi, Ö?retmen Aday?, **Psikometrik** Ölçek, **Uyarlama**, Demografik De?i?kenler.

Yazarlar

Ak, S. (2008).

Amaç

Çevre Bilinci Ölçe?i'nin uyarlanma çal??mas?n?n temel amac?, Türkiye'deki ilkö?retim ö?retmen adaylar?n?n çevreye yönelik bilinç düzeylerini geçerli ve güvenilir bir araç kullanarak belirlemektir. Bu çal??ma ayn? zamanda, çevre bilincinin cinsiyet, ya?, ö?renim durumu gibi baz? **demografik de?i?kenler** aç?s?ndan farkl?l?k gösterip göstermedi?ini incelemeyi hedeflemi?tir.

Ölçek, ö?retmen adaylar?n?n gelecekteki mesleki ya?amlar?nda ö?rencilerine aktaracaklar? çevresel tutum ve de?erlerin temelini anlamak için bir ba?lang?ç noktas? sunmaktad?r. Elde edilen veriler, üniversitelerin ö?retmen yeti?tirme programlar?n?n çevre e?itimi müfredatlar?n? gözden geçirmesine yard?mc? olabilir.

Yap?

Ölçek, **Çevre Bilinci** (Environmental Consciousness) psikolojik yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap? genellikle üç ana boyutta incelenir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Çevresel Bilgi: Bireyin güncel çevresel sorunlar, ekolojik prensipler ve sürdürülebilirlik hakk?nda sahip oldu?u bilgi düzeyi.
Çevresel Tutum ve Duyarl?l?k: Bireyin çevreye kar?? geli?tirdi?i duygusal tepkiler, de?er yarg?lar? ve duyarl?l?k seviyesi.
Çevresel Davran?? E?ilimi: Bireyin çevreyi korumaya yönelik aktif eylemlerde bulunma niyeti veya mevcut davran??lar?.

Çal??man?n bir **uyarlama** olmas? nedeniyle, ölçe?in orijinal yap?s? (madde say?s? ve faktör yap?s?) korunmu? veya Türk kültürüne uygun olarak yeniden yap?land?r?lm?? olabilir. Bu ölçek, bireylerin sadece ne bildi?ini de?il, ayn? zamanda çevreye kar?? nas?l hissettiklerini ve nas?l hareket etmeyi planlad?klar?n? da de?erlendirir.

Geçerlik

Kaynak verilerde geçerlik bilgisi bulunmamas?na ra?men, ölçe?in uyarland??? Ak (2008) **Yüksek Lisans Tezi** içerisinde geçerlik çal??malar?n?n (kapsam, yap? ve görünü? geçerli?i) yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Yap? geçerli?i için genellikle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** ve/veya **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** yöntemleri kullan?larak ölçek maddelerinin kuramsal yap?y? ne derece temsil etti?i incelenmi?tir.

Uyarlama çal??malar?nda ayr?ca dilsel ve kültürel e?de?erlik (çeviri geçerli?i) prosedürleri titizlikle uygulan?r. Bu süreçler, maddelerin hedef kültürdeki anlam?n?n orijinal dildeki anlam?yla örtü?mesini sa?lamak için uzman görü?leri ve geri çeviri yöntemlerini içerir.

Güvenirlik

Kaynak verilerde güvenirlik bilgisi sa?lanmam??t?r. Ancak bilimsel bir tez çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n?n (Internal Consistency) **Cronbach Alfa** katsay?s? ile raporlanm?? olmas? beklenir. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Güvenirlik çal??malar?nda ayr?ca, ölçe?in zaman içindeki istikrar?n? de?erlendirmek amac?yla **Test-Tekrar Test** güvenirlik katsay?s?n?n da hesaplanm?? olmas? muhtemeldir. Bu tür bir çal??ma, özellikle ö?retmen adaylar?n?n çevresel bilinç düzeylerinin k?sa vadede ne kadar stabil oldu?unu anlamak için önemlidir.

Faktör Analizi

Çevre Bilinci Ölçe?i'nin uyarlama sürecinde, ölçe?in orijinal çok boyutlu yap?s?n?n Türkçe veri setinde de do?rulan?p do?rulanmad???n? belirlemek amac?yla faktör analizi yap?lm??t?r. Bu analizde, maddelerin faktör yükleri incelenerek ölçe?in alt boyutlar? belirlenmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör analizinin ba?ar?l? olmas?, ölçe?in sadece dilsel olarak de?il, ayn? zamanda yap?sal olarak da Türk popülasyonuna uygun oldu?unu kan?tlar. Bu analiz, genellikle **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** ve **Bartlett Küresellik Testi** gibi istatistiksel ön ko?ullar?n sa?lanmas?n?n ard?ndan gerçekle?tirilir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Orijinal çal??man?n detaylar? eksik olmas?na ra?men, çevre bilinci ölçeklerinin tipik olarak 5'li veya 7'li **Likert Ölçe?i** format?n? kulland??? varsay?lmaktad?r (Örn: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Akademik Çal??anlar/Ö?renci Grubu

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinler (Üniversite Ö?rencileri)

Popülasyon Detaylar?: ?lkö?retim Ö?retmen Adaylar? (Lisans düzeyinde e?itim gören ö?renciler).

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-Report) ölçe?i. Kat?l?mc?lar, çevresel tutumlar?n? ve bilgilerini yans?tan ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Çevresel Duyarl?l?k, Ekolojik Tutum, Ö?retmen E?itimi, Psikometri, Sürdürülebilirlik, Lisans Tezi, **Cronbach Alfa**.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Kullan?m: Bu ölçek, Ak (2008) taraf?ndan yap?lan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?/uyarlanm??t?r. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için, genellikle yazar?n (Ak, S.) ve tez dan??man?n?n izni gerekmektedir. YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ime aç?kt?r.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlarda genellikle ücretsizdir, ancak kullan?m ko?ullar? için yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Test Y?l?: Uyarlama çal??mas?n?n tamamlanma ve yay?nlanma y?l? 2008'dir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Ak, S. (2008). *?lkö?retim ö?retmen adaylar?n?n çevreye yönelik bilinçlerinin baz? demografik de?i?kenler aç?s?ndan incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Abant ?zzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Bu teze ait bilgilere YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: cevre-bilinci-olcegi-toad.pdf

Çevre Bilinci Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçe?e ait maddeler, kaynak içerikte yer almad???ndan, bu k?s?mda sunulamamaktad?r. Ölçek maddeleri için Ak (2008) taraf?ndan haz?rlanan yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM